



## Thuiszitter?

De definitie van thuiszitters leidt soms tot vragen gezien de (toekomstige) mogelijkheden die de nieuwe ruimte voor maatwerk biedt, zoals onderwijs op een andere locatie dan de school en de ruimere interpretatie van het begrip 'ziekte' (Dekker, 2015).<sup>1</sup> In deze notitie worden de meest voorkomende situaties geschetst en uitgelegd.

### *De definitie van een thuiszitter*

Onder de definitie thuiszitter worden twee groepen geschaard. Ten eerste de groep ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige leerlingen die langer dan 4 weken ongeoorloofd verzuimen (langdurig relatief verzuim). Ten tweede heeft staatssecretaris S. Dekker in zijn Kamerbrief van 3 februari 2016 aangegeven ook de absoluut verzuimers mee te tellen in de definitie van de thuiszitters.<sup>2</sup> Dit zijn leer- of kwalificatieplichtige leerlingen die niet ingeschreven staan op een school en geen vrijstelling van de Leerplichtwet hebben. Zij tellen mee vanaf de eerste dag dat zij niet ingeschreven staan, behalve als er sprake is van een administratieve onvolkomenheid. Dit is bijvoorbeeld in situaties waar de in- en uitschrijving van leerlingen niet op elkaar aansluiten.

### *Ziekte: wel of geen thuiszitter*

Een leerling die ziek is gemeld is geoorloofd afwezig. De school blijft verantwoordelijk voor het bieden van onderwijs, ook aan de zieke leerling. Ongeacht de duur van de ziekte telt deze leerling niet mee als thuiszitter.

Allereerst zijn ouders en school aan zet om het ziekteverzuim te laten eindigen. Van ouders mag een actieve houding verwacht worden om de oorzaak van de ziekte te achterhalen en daar de juiste hulp voor in te zetten. De school stelt samen met de ouders en de leerling een plan op hoe het onderwijs wordt vorm gegeven gedurende de ziekte. Werken ouders onvoldoende mee aan een plan, of is het niet duidelijk in hoeverre de leerling belast kan worden met onderwijs, of zijn er twijfels over de ziekte, dan schakelt de school de Jeugdarts in<sup>3</sup>. De Jeugdarts kan dan een onderzoek doen naar de ziekte en een uitspraak doen over de geoorloofde afwezigheid en de belastbaarheid van een leerling. Geeft de Jeugdarts aan dat de leerling geheel of gedeeltelijk de school kan bezoeken, maar blijft de leerling afwezig, dan kan de afwezigheid als ongeoorloofd aangemerkt worden en kan een leerling na 4 weken alsnog als thuiszitter aangemerkt worden.

Als de school, ouders en leerling zich niet of onvoldoende inspannen om het ziekteverzuim te stoppen en zo mogelijk onderwijs te volgen, mag de

---

<sup>1</sup> Dekker, S (2015, 18 november). Onderwijs op een andere locatie dan de school [Kamerbrief]. Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2015/11/18/kamerbrief-over-onderwijs-op-een-andere-locatie-dan-school>

<sup>2</sup> Dekker, S (2016, 3 februari) Cijfers leerplicht en aanpak thuiszitters [Kamerbrief] Geraadpleegd van <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2016/02/03/kamerbrief-over-cijfers-leerplicht-en-aanpak-thuiszitters>

<sup>3</sup> Zie de aanpak van M@ZL <https://www.ncj.nl/programma-s-producten/interventies/interventie/?item=102>



leerplichtambtenaar hen daar op aanspreken. Voor extra handvaten, zie ook het protocol "Snel terug naar school is veel beter" of de aanpak M@zl.<sup>4</sup>

*Voorbeelden:*

- A. Een leerling is veelvuldig ziek, 3 weken ziek, 1 à 2 dagen weer op school en weer een periode van 2 weken ziek etc. Het ziek zijn komt voort uit pesten. De leerling voelt zich niet veilig op school. Ouders en leerplicht zijn hiervan op de hoogte en er worden met school afspraken gemaakt om het ziekteverzuim terug te dringen en de leerling weer snel terug naar school te leiden. Desondanks blijft de leerling veelvuldig ziek gemeld worden door de ouders.

De leerling is ziek en geoorloofd afwezig. School zal in overleg met ouders en de Jeugdarts een plan op moeten stellen. Er is **geen sprake van een thuiszitter**.

*Wachten op een passende plek, wel of geen thuiszitter?*

Een andere groep jongeren waarbij soms onduidelijkheid bestaat of ze thuiszitter zijn of niet, zijn de jongeren die door hun ondersteuningsbehoefte geplaatst moeten worden op een andere school, maar waarbij vertraging ontstaat.

- B. Het komt voor dat de school van inschrijving handelingsverlegen is en de plaatsing op de andere school door een wachtlijst of nader onderzoek niet direct gerealiseerd kan worden. De leerling komt thuis te zitten in afwachting van plaatsing en door de school/het samenwerkingsverband kan niet direct een passend onderwijsaanbod worden gerealiseerd. Hoewel deze leerling buiten zijn schuld geen school bezoekt en geen onderwijs krijgt, is er toch sprake van langdurig relatief verzuim en dus van een **thuiszitter**. In een dergelijke situatie is het zaak dat de school en/of de leerplichtambtenaar de Onderwijsinspectie informeert. De inspectie spreekt vervolgens de school en/of het samenwerkingsverband aan om een voorziening te realiseren waar de leerling terecht kan<sup>5</sup>. De ouder kan ook zelf een signaal afgeven bij de Onderwijsinspectie dat zijn of haar kind thuiszit.
- C. Een leerling van 17 jaar haalt in juni zijn VMBO-TL diploma. Hij meldt zich aan bij defensie, waar hij eind oktober een toelatingstest moet doen. Hij schrijft zich niet in voor een nieuwe opleiding. Ter overbrugging gaat hij werken. Er is hier sprake van absoluut verzuim, dus een **thuiszitter**. Een absoluut verzuimer wordt meegeteld bij de definitie van de thuiszitters.

---

<sup>4</sup> <https://www.passendonderwijs.nl/wp-content/uploads/2013/08/Handreiking-snel-terug-naar-school.pdf>

<sup>5</sup> Een wachtlijst bij een speciale voorziening betekent dat in het samenwerkingsverband onvoldoende wordt draag voor een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen. De inspectie kan het samenwerkingsverband daarop aanspreken.



- D. Een meisje is in de tweede klas van het voortgezet onderwijs van school gewisseld i.v.m. pestproblematiek. Het ging goed op de nieuwe school. Toen bekend werd dat drie scholen gingen fuseren liep het ziekteverzuim op. Door de fusie kwamen de pesters namelijk weer bij haar op school. Voor de zomervakantie is door ouders aangegeven dat het meisje na de zomervakantie niet terug naar deze school zou komen i.v.m. het fuseren. Na de zomervakantie is het meisje niet naar school gegaan. Ze heeft zich niet ziek gemeld maar is gewoon weggebleven. Het meisje stond wel ingeschreven op de school en de school heeft geen melding gedaan van haar afwezigheid bij het verzuimloket. Zowel school als ouders zijn in deze nalatig. De school had de afwezigheid moeten melden en de achtergronden van de afwezigheid moeten achterhalen. De ouders hadden in overleg moeten gaan met de school voor het vinden van een oplossing of zelf actief op zoek moeten gaan naar een andere school. De leerling is (langdurig) ongeoorloofd afwezig dus is een **thuiszitter**.
- E. Een leerling is vanuit crisis geplaatst in een internaat. De leerling staat ingeschreven op een school voor speciaal onderwijs ruim 100 km vanaf het internaat. Speciaal onderwijs op redelijke afstand van het internaat is niet geregeld, omdat er geen plek is. De leerling krijgt geen onderwijs. De school van inschrijving (100 km verderop) blijft in deze verantwoordelijk voor het bieden van onderwijs of het vinden van een andere school waar de leerling terecht kan. De leerling ontvangt geen onderwijs en is i.v.m. ongeoorloofd verzuim dus een **thuiszitter** en telt mee voor het samenwerkingsverband waarbinnen de leerling op een school ingeschreven staat.